

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon

Joop Nijssen

T 0031 70 348 4858

DIE-BNC@minbuza.nl

Onze Referentie

Minbuza-2013.146061

Bijlage(n)

fichedocument

Datum 19 april 2013
Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij drie fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

- Fiche 1: Aanbeveling en mededeling om de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2014 democratischer en efficiënter te laten verlopen
- Fiche 2: Herziening Verordeningen passagiersrechten luchtvaart
- Fiche 3: Mededeling betere voeding voor moeders en kinderen

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Frans Timmermans

Fiche 1: Aanbeveling en mededeling om de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2014 democratischer en efficiënter te laten verlopen

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Aanbeveling en mededeling van de Europese Commissie om de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2014 democratischer en efficiënter te laten verlopen

Datum ontvangst Commissiedocument

12 maart 2013

Nr. Commissiedocument

C(2013) 1303 en COM(2013) 126

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202471

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

n.v.t.

Behandelingstraject Raad

Raad Algemene Zaken

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

2. Essentie voorstel

Het voorstel betreft een aanbeveling en mededeling van de Commissie omtrent een aantal (organisatorische) aspecten van de verkiezingen voor het Europees Parlement, die bedoeld zijn om de betrokkenheid van de Europese burgers bij deze verkiezingen te vergroten en daarmee de democratische legitimatie te versterken. De Commissie doet in de aanbeveling en mededeling (die een uitgebreidere toelichting en achtergrond op de aanbeveling bevat), diverse aanbevelingen op het terrein van verkiezingen zelf (een algemene verkiezingsdag in Europa voor de parlementsverkiezingen, en uitvoeringsaspecten t.a.v. de uitwisseling van gegevens van kiesgerechtigden), alsmede aanbevelingen over het verduidelijken van de relatie tussen nationale en Europese politieke partijen (op stembiljet, in campagnes en t.a.v. het presenteren van een kandidaat-voorzitter met programma voor de Europese Commissie).

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

De Commissie kan op grond van artikel 292 VWEU aanbevelingen doen die betrekking hebben op onderwerpen rond verkiezingen van het Europees Parlement en democratische legitimiteit van de Europese Unie. Een aanbeveling is niet juridisch bindend en leidt daarmee niet tot verplichtingen voor de lidstaten.

Nederland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit, waar het de verkiezingen voor het Europees Parlement betreft. De EU is het aangewezen platform om zaken op het gebied van Europese verkiezingen te adresseren. Nederland heeft een kritische grondhouding ten aanzien van proportionaliteit. Ten eerste is het aan de politieke partijen zelf om over hun eigen organisatie en campagnevoering te beslissen. Verder is Nederland kritisch vanwege de uniformerende werking die indirect uitgaat van de aanbevelingen op dit terrein, mochten deze op termijn leiden tot regelgeving. Dit betreft de aanbevelingen omtrent het vaststellen van een centrale verkiezingsdag, en het tijdstip waarop gegevens worden uitgewisseld (verkiezingskalender).

De aanbeveling zelf leidt niet tot financiële gevolgen voor de EU- en Rijksbegroting. Er is geen verhoging van de administratieve lasten. Dit ligt mogelijk anders indien Nederland zou besluiten bepaalde elementen van de aanbeveling op te volgen, waartoe op dit moment geen aanleiding bestaat (ad 4).

4. Nederlandse positie over de aanbeveling en mededeling

De aanbeveling en mededeling bevatten meerdere elementen. Hieronder wordt de Nederlandse positie per punt kort toegelicht. Er bestaat op concrete punten geen aanleiding de aanbeveling op te volgen, omdat Nederland of al aan de bestaande en gevraagde eisen voldoet, andere partijen aan zet zijn (politieke partijen) en de aanbeveling geen verplichting in zich bergt.

1) De Commissie beveelt aan de lidstaten aan om informatieverstrekking aan de kiezers omtrent de Europese affiliatie van nationale politieke partijen te vergroten, o.a. door vermelding hiervan op het stembiljet.

Er bestaat reeds de mogelijkheid voor politieke groeperingen om in het register van aanduidingen voor de verkiezingen van het Europees Parlement, dat in beheer is bij de Kiesraad, in de aanduiding van hun partij ook de Europese politieke partij waartoe zij behoren te vermelden. In dat geval wordt deze aanvulling ook vermeld op het stembiljet voor de verkiezingen van het Europees Parlement. Enkele partijen maken hier al gebruik van. Ook de overige partijen die dit nog niet gedaan hebben, kunnen

hiertoe een verzoek indienen dat – mits tijdig ingediend – kan worden verwerkt. Er is daarbij geen sprake van een nieuw registratieverzoek. Dit betekent dat er geen nieuwe ondersteuningsverklaringen vereist worden of kosten voor partijen aan zijn verbonden. Nederland voldoet op dit punt aan de aanbeveling.

2) De Commissie doet de aanbeveling dat nationale politieke partijen die deelnemen aan de Europese verkiezingen vooraf hun verbinding met Europese politieke partijen kenbaar maken, o.a. in diverse vormen van campagnemateriaal.

De Nederlandse positie omtrent deze aanbeveling is dat het besluit hierover aan politieke partijen zelf is. Het kabinet neemt de aanbeveling op dit punt daarom niet over. Het past niet aan het kabinet om zich met de organisatie en campagnevoering van politieke partijen te bemoeien. Er zijn bovendien Nederlandse politieke partijen die niet aan een Europese politieke partij zijn gelieerd.

3) De aanbeveling en mededeling van de Commissie roepen zowel Europese als nationale politieke partijen op om bij de komende verkiezingen van het Europees Parlement voor het voorzitterschap van de Commissie kenbaar te maken aan welke kandidaat zij steun verlenen, alsmede het programma van deze kandidaat. Dit zou de zichtbaarheid van de Europese politieke partijen moeten vergroten en de legitimiteit van de Commissievoorzitter vergroten. Tevens stelt de Commissie voor dat de kandidaten van de Europese fracties campagne moeten gaan voeren in alle lidstaten, wat de zichtbaarheid van de verkiezingen zou moeten vergroten. Zo zou de Europese burger zich meer met de Europese politiek en het Europees Parlement kunnen identificeren.

Het presenteren van kandidaten en programma's voor het voorzitterschap van de Europese Commissie evenals het voeren van campagnes in de lidstaten heeft tot doel het versterken van de rol van het Europees Parlement bij de totstandkoming van de Commissie. Dit kan naar de opinie van Nederland de controlerende rol van het Europees Parlement en de democratische legitimiteit van de (voorzitter van de) Europese Commissie bevorderen. Het vergroten van de zichtbaarheid van de verkiezingen en de deelnemende partijen/kandidaten lijkt nuttig en het kabinet staat in eerste instantie – zoals reeds gemeld in de Staat van de Europese Unie – dan ook positief ten aanzien van deze ontwikkeling. Daarbij zij opgemerkt dat – net als bij het vorige punt – het aan politieke partijen zelf is om hierover te besluiten en dat het kabinet hier geen verantwoordelijkheid noch zeggenschap heeft. Tevens wordt eraan herinnerd dat een aanbeveling, ook richting politieke partijen, juridisch niet bindend is. Het kabinet steunt de gedachte in de aanbeveling, maar is niet aan zet om hier uitvoering aan te geven (dat ligt bij politieke partijen)

4) De Commissie doet de aanbeveling dat lidstaten besluiten tot een gemeenschappelijke verkiezingsdag voor het Europees Parlement, met stembussen die op hetzelfde moment sluiten.

Nederland stemt op de eerste dag van de vierdaagse periode van de Europese verkiezingen, i.c. de donderdag. De meeste lidstaten stemmen echter op zondag. Dit is voor Nederland ongebruikelijk en geen wenselijke situatie en vereist bovendien wijziging van de Kieswet. Wel is er het aandachtspunt van het bekendmaken van de uitslag, waar de Commissie in haar mededeling naar verwijst. Bij eerdere verkiezingen zijn er in Nederland door de media al op donderdagavond uitslagen bekend gemaakt. De Commissie is van mening dat dit onwenselijk is, vanwege de mogelijke beïnvloeding van de kiezers in andere lidstaten. Naar aanleiding daarvan heeft Nederland besloten in de toekomst er op toe te zien dat de voorlopige uitslagen niet naar buiten worden gebracht (Kamerstukken 2011-2012, nr. 33000-VII-116). Het wetsvoorstel tot wijziging van de Kieswet (Kamerstukken 2011-2012, nr. 33268) regelt dat de processen-verbaal van de verkiezingen voor het Europees Parlement pas openbaar worden gemaakt als in alle lidstaten de stemming is afgelopen. In de communicatie, zowel naar de kiezer als naar gemeenten, omtrent de voorbereiding en organisatie van de Europese parlementsverkiezingen in 2014, zal door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties duidelijk worden gemaakt dat de uitslag pas op zondag bekend gemaakt mag en zal worden. Het niet openbaar maken van de uitslag staat niet in de weg aan het tellen van de stemmen in de stemlokalen en het verwerken van de uitslag. Kiezers kunnen bij deze tellingen aanwezig zijn. Exit-polls zijn ook toegestaan. Nederland steunt de aanbeveling op het punt dat het belangrijk is dat de uitslag op hetzelfde moment bekend wordt gemaakt.

5) Diverse aanbevelingen omtrent de uitwisseling van gegevens (contactorgaan, datatransmissie, verkiezingskalenders).

De Europese Commissie verzoekt de lidstaten, bovenop de afspraken in de bestaande richtlijn, voor de uitwisseling van gegevens over kiezers voor de Europese parlementsverkiezingen één contactorgaan in te richten. In Nederland is het Ministerie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het contactorgaan voor het leveren van gegevens aan andere lidstaten over kiezers die niet in hun lidstaat van herkomst, maar in Nederland stemmen. De gemeente Den Haag is het contactorgaan voor andere lidstaten over Nederlandse kiezers die hun stem in een andere lidstaat uitbrengen. Hiermee handelt Nederland in overeenstemming met de bestaande richtlijn; het is bovendien een efficiënte werkwijze daar de gemeente Den Haag de registratie van Nederlandse kiezers buiten Nederland beheert en dus het orgaan is dat de gegevens van de andere lidstaten moet verwerken (in casu hun registratie als kiezer schrappen. Het is in de ogen van het kabinet niet wenselijk om hier een verandering in aan te brengen. Dit zou namelijk tot onnodig tijdsverlies leiden. Het is voldoende dat aan andere lidstaten kenbaar is gemaakt aan welk orgaan zij de gegevens moeten aanleveren.

De Europese commissie vraagt bovendien om – zoveel als mogelijk binnen de verschillende verkiezingskalenders – tijdig de gegevens van kiezers naar andere lidstaten te sturen. Dit streven deelt Nederland, met dien verstande dat geen gegevens kunnen worden verstuurd, indien ze nog niet beschikbaar zijn – te weten zolang de kiezersregisters nog niet zijn opgemaakt (in Nederland 6 weken

voor de dag van de stemming). Lidstaten die eerder gegevens nodig hebben dan ze in Nederland worden vastgesteld, zullen daardoor minder goed bediend kunnen worden. Dit is inherent aan het hebben van verschillende verkiezingskalenders. Nederland heeft in het verleden meermalen voorgesteld het probleem van de gegevensuitwisseling op te lossen door kiezers alleen in de lidstaat waarin ze woonachtig zijn te laten stemmen, maar dit voorstel heeft in het verleden geen steun behaald.

De Commissie beveelt verder aan om meer persoonsgegevens uit te wisselen dan de huidige richtlijn vereist. Nederland voldoet op dit punt aan de bestaande richtlijn; bovendien is niet duidelijk uit de stukken welke aanvullende persoonsgegevens de Commissie bedoelt. De uitwisseling van meer gegevens zou betekenen dat deze gegevens ook in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) opgenomen moeten worden. Dat raakt zowel aan privacyaspecten als aan het feit dat dit aanpassing van de GBA vereist. Dit zal (mogelijk forse) investeringen met zich mee brengen. Vanuit het Nederlandse perspectief is een uitbreiding van het aantal gegevens niet nodig en niet wenselijk.

Fiche 2: Herziening Verordeningen passagiersrechten luchtvaart

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Herziening VERORDENING (EG) Nr. 261/2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en VERORDENING (EG) 2027/97 van de Raad betreffende de aansprakelijkheid van luchtvervoerders bij het vervoer van passagiers en hun bagage.

Datum ontvangst Commissiedocument

13 maart 2013

Nr. Commissiedocument

COM (2013) 130

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_print.cfm?CL=nl&DosID=202457

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board

SWD (2013) 62

Behandelingstraject Raad

Transportraad

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

- a) Rechtsbasis: Art. 100(2) VWEU
- b) Besluitvormingsprocedure: gewone wetgevingsprocedure. Raad: gekwalificeerde meerderheid. EP: medebeslissing.
- c) De Commissie krijgt op grond van het voorstel de bevoegdheid om bij gedelegeerde handeling de aansprakelijkheidslimieten in de bijlage aan te passen conform wijzigingen hierin door ICAO (de VN-organisatie voor de burgerluchtvaart) in de Montreal Conventie. Ook krijgt de Commissie de bevoegdheid om in een uitvoeringshandeling via de raadplegingsprocedure met advies van de lidstaten richtsnoeren voor een gemeenschappelijke interpretatie aan te nemen

en om de verplichte elementen in de rapportages door de toezichthouders (National Enforcement Body, hierna: NEB) vast te stellen.

2. Samenvatting BNC-fiche

De voorgestelde herziening van de Verordening bijstand aan luchtreizigers bevat regels voor compensatie, verzorging en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten.

De huidige verordening heeft bijgedragen aan een forse vermindering van annuleringen en instapweigeringen. Vanwege vele onduidelijkheden heeft zij echter ook geleid tot een aanzienlijk aantal klachten, rechtszaken en Hofzaken over compensatie bij vertraging, de buitengewone omstandigheden en het recht op verzorging en compensatie bij een gegarandeerde aansluiting (verder: overstap).

In de herziening worden genoemde passagiersrechten, die in heel Europa een bron van onenigheid tussen passagiers en luchtvaartmaatschappijen zijn geweest, bevestigd en verhelderd. Ook wordt voorgesteld om de handhaving en monitoring te versterken en uniformeren. Het voorstel voegt enkele nieuwe passagiersrechten toe maar biedt de luchtvaartmaatschappijen verzachting tegen de substantiële financiële gevolgen van de bepalingen over compensatie bij vertraging.

Nederland acht de herziening wenselijk en noodzakelijk. Begrijpelijke Europese regels en een uniform niveau van passagiersbescherming zijn essentieel. Deze regels moeten proportioneel, eenduidig en handhaafbaar zijn. Nederland hecht daarom ook aan de voorstellen voor meer uniforme handhaving en monitoring in het belang van passagiers en de luchtvaartsector.

Nederland hecht aan een goed evenwicht van de voorgestelde maatregelen waarbij een balans gevonden wordt tussen passagiersbescherming en lasten voor luchtvaartmaatschappijen. Enkele bepalingen in het voorstel moeten hierbij wel kritisch worden bekeken en mogelijk worden aangepast opdat zij geen aanleiding kunnen geven tot nieuwe onduidelijkheid.

Het oordeel over de subsidiariteit en proportionaliteit is positief. Ook het oordeel over het gekozen instrument van een verordening is positief.

3. Samenvatting voorstel

Verordening 261/2004 (hierna: de Verordening) trad op 17 februari 2005 in werking. De Verordening, inclusief de bijbehorende jurisprudentie, biedt luchtreizigers recht op informatie over hun rechten, op verzorging en bijstand in geval van vertraging en op compensatie bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten. Verordening 2027/97 (hierna de Aansprakelijkheidsverordening)

legt de aansprakelijkheidslimieten voor vermiste, vernielde en beschadigde bagage zoals vastgesteld in internationale regels (de Montreal Conventie) vast in Europese wetgeving.

De Europese Commissie (hierna: EC) wil met de herziening de handhaving en naleving verbeteren door het verduidelijken van de kernprincipes en reikwijdte van passagiersrechten die tot onenigheid tussen passagiers en luchtvaartmaatschappijen hebben geleid. Hierbij wordt ook meer uitwisseling en coördinatie tussen handhavers onderling en met de EC beoogd. Op enkele punten wil de EC de verplichtingen aanpassen wegens de hoge financiële lasten voor de sector. Op andere punten voegt de EC verplichtingen toe, zoals inperking van het no-show beleid voor herroutering, verzorging en compensatie bij een gemiste overstap, het kosteloos aanpassen van tikfouten in de boeking en verplichtingen bij vermiste en beschadigde bagage.

Wijzigingen inzake compensatie en verzorging:

- Compensatie bij vertragingen wordt gedifferentieerd naar afstand waarbij de compensatiebedragen ongewijzigd blijven (EUR 250-600). Onderstaande tabel geldt voor EU luchtvaartmaatschappijen. Luchtvaartmaatschappijen die buiten de EU zijn gevestigd vallen onder hetzelfde regime voor intra EU vluchten en voor vluchten vanuit de EU. Leidend is de vertreklocatie. Voor vluchten naar de EU en buiten de EU vallen zij buiten de genoemde regeling.

Tabel: Compensatie bij vertraging voor EU luchtvaartmaatschappijen

	Afstand	Vertraging (EC voorstel)	Vertraging (Heden)
Intra EU	Alle	Vanaf 5u	Vanaf 3u
Van/naar derde landen	Tot 3.500km	Vanaf 5u	Vanaf 3u
Van/naar derde landen	3.500-6.000km	Vanaf 9u	Vanaf 3u
Van/naar derde landen	Vanaf 6.000km	Vanaf 12u	Vanaf 3u

- Een gemiste overstap als gevolg van vluchtvertraging geeft recht op compensatie als de eindbestemming hierdoor met de in de tabel genoemde vertraging wordt bereikt. Hiermee volgt het voorstel recente jurisprudentie over de Verordening.
- Het begrip 'buitengewone omstandigheden' wordt gedefinieerd en uitgewerkt in een annex.
- Een gemiste overstap als gevolg van vluchtvertraging zal ook recht op "herroutering" geven. Dit recht gold voorheen alleen bij annulering.
- Verzorgingsplicht zal al vanaf 2 uur vertraging gelden. Nu is dit voor langere vluchten na 3 of 4 uur. Ook een gemiste overstap door vertraging geeft recht op verzorging.

- In geval van buitengewone omstandigheden wordt de verzorgingsverplichting gelimiteerd tot 3 hotelovernachtingen à 100 euro per persoon per nacht.

Overige wijzigingen:

- Inperking 'no-show-beleid': passagiers mogen niet langer worden geweigerd op een terugvlucht als ze geen gebruik van de heenreis hebben gemaakt.
- Recht op kosteloos corrigeren van spellingfouten in namen in de boeking.
- De handhaving, informatievoorziening en claim mogelijkheden in relatie tot vermiste, vertraagde en beschadigde bagage worden verbeterd. De herziening van de Aansprakelijkheidsverordening bevestigt de verplichtingen tot transparantie over de kosten van het meebrengen van bagage en brengt deze onder één dak bij dezelfde NEB (in Nederland is dit de Inspectie Leefomgeving en Transport). De aansprakelijkheidslimieten voor bagage worden aangepast aan de algemene prijsinflatie.
- Het voorstel verduidelijkt de algemene en preventieve handhavingsrol van de NEBs.
- De procedure voor individuele claims en klachten wordt vastgelegd en gescheiden van het algemene toezicht. Voor indiening en beantwoording worden (Europese) tijdslimieten ingesteld. Ook zullen klachten altijd eerst moeten worden ingediend bij de luchtvaartmaatschappij in kwestie.

- *Impact assessment Commissie*

Om de toepassing en handhaving van passagiersrechten in de luchtvaart te verbeteren kiest de EC voor een combinatie van sterker handhavingsbeleid en economische prikkels. Deze beleidsoptie omvat het verhogen van het aantal uren waarna compensatie bij vertraging geldt en niet het verruimen van de definitie van "buitengewone omstandigheden" naar de meeste technische defecten.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

De EU en de lidstaten hebben een gedeelde bevoegdheid op het terrein van transport. De EU is bevoegd tot het nemen van deze maatregelen op basis van Art. 100(2) VWEU. Nederland kan zich daarin vinden.

b) Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Nederland beoordeelt de subsidiariteit als positief. Het voorstel wijzigt de Verordening over rechten bij annulering, vertraging en instapweigering en houdt daarbij rekening met de gedane uitspraken van het Europese Hof van Justitie.

Vanuit het belang van Nederlandse consumenten en luchtvaartmaatschappijen is er behoefte aan heldere, transparante regels, betere en meer uniforme handhaving en duidelijke en geharmoniseerde procedures voor het indienen van claims en klachten. Het gaat hierbij om zaken die het best op EU

niveau geregeld kunnen worden, onder meer uit het oogpunt van een gelijk speelveld op de interne markt en de grensoverschrijdende aspecten in de luchtvaart.

Nederland beoordeelt de proportionaliteit als positief. Het gekozen instrument van een verordening draagt bij aan een gelijk Europees speelveld door het stellen van heldere Europese regels en meer uniforme monitoring en handhaving. De in het wijzigingsvoorstel voorgestelde maatregelen gaan niet verder dan nodig om de doelstellingen van de Unie te verwezenlijken. Zo zijn de in het voorstel voorgestelde maatregelen en verduidelijkingen van kernbeginselen die moeten bijdragen aan effectieve en samenhangende handhaving van de passagiersrechten proportioneel.

c) Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

De gedelegeerde handeling voor het aanpassen van de aansprakelijkheidslimieten in de bijlage is nauw omschreven tot het aanpassen aan wijzigingen van internationale afspraken en kan door Nederland worden gesteund. Nederland kan zich er ook in vinden dat richtsnoeren voor een gemeenschappelijke interpretatie van de verordening zullen worden aangenomen middels een uitvoeringshandeling via de raadplegingprocedure (advies van de lidstaten). Het voorstel stelt dezelfde procedure voor ten behoeve van het vaststellen van de verplichte elementen in de door lidstaten te leveren rapportages. Nederland is hierbij beducht voor het ontstaan van administratieve lasten en zal hier kritisch naar kijken.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

a) Consequenties EU-begroting

Geen

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden

Volgens het Impact Assessment stijgen de kosten voor handhaving in de EU als geheel van 27 naar 45 miljoen EUR vanwege de groei van het luchtverkeer. De nieuwe rapportageverplichtingen en aanvullende inspectielast uit het voorstel zouden de kosten met 0,52% verhogen.

De verwachting is dat verduidelijking en het expliciet maken van passagiersrechten, waarover juridische conflicten tussen passagiers en luchtvaartmaatschappijen zijn ontstaan, zal leiden tot een vermindering van de inspectielast. De keuze voor systeemtoezicht sluit aan bij de Nederlandse handhavingspraktijk. Het voorstel bevat momenteel nog een aantal onduidelijkheden, met name over nieuwe verplichtingen omtrent een gemiste overstap. Deze ambivalenties zullen in de behandeling van het voorstel in de raads werkgroep moeten worden aangepast teneinde nieuwe toezichtlast te voorkomen. De mogelijke budgettaire gevolgen voor het Rijk worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijke departement(en), conform de regels van budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger

Verduidelijking en verheldering van de rechten en procedures zal naar verwachting de rechtszekerheid vergroten en voor betrokken partijen de juridische kosten verminderen.

De huidige compensatieverplichtingen bij vertraging hebben wel aanzienlijke financiële gevolgen voor het bedrijfsleven voornamelijk voor luchtvaartmaatschappijen gevestigd in de EU en voor netwerk carriers. Volgens de EC zal het voorstel deze lasten verminderen met 10%. Doordat de compensatieverplichtingen in het uiteindelijke voorstel ruimer zijn dan doorgerekend in de Impact Assessment, is het niet duidelijk of er bij het voorstel uiteindelijk van een lastenvermindering sprake is. Verder zullen de gevolgen uiteenlopend zijn voor de verschillende luchtvaartmaatschappijen.

d) Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger

De EC houdt rekening met een beperkte toename van de administratieve lasten voor zowel lidstaten als luchtvaartmaatschappijen. De rapportageverplichtingen voor de NEB richting Europese Commissie kunnen echter worden aangepast via een gedelegeerde handeling die open is gedefinieerd, waardoor het risico van veel grotere administratieve lasten voor de NEB bestaat. Ditzelfde risico bestaat voor de luchtvaartmaatschappijen. De inzet van Nederland zal er op gericht zijn dit te voorkomen door een precieze afbakening.

6. Implicaties juridisch

- a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid:* De verordening werkt rechtstreeks door en vergt slechts op onderdelen nationale regelgeving. Bij de implementatie van de huidige verordening zijn in de wet luchtvaart en, voor zover relevant, de wet consumentenbescherming, sanctiebepalingen ten behoeve van de handhaving van de verordening opgenomen. Naar verwachting kunnen deze gehandhaafd blijven. Wel zal in het kader van het wijzigingsvoorstel de in artikel 16a bedoelde klachtregeling de Nederlandse regelgeving in lijn moeten gebracht met de verordening. De verordening schrijft immers de aanwijzing van een instantie of instanties voor de klachtafhandeling aan. Ook de afstemming tussen handhavende instanties en klachtinstanties moet daarbij worden betrokken.
- b) Voorgestelde datum:* Het voorstel gaat uit van onmiddellijke inwerkingtreding van de verordening. Gelet op de noodzaak tot het maken van uitvoeringsregelgeving op specifieke onderdelen zal een ruime periode nodig zijn van tenminste anderhalf jaar noodzakelijk om de nationale regelgeving in lijn met de verordening te brengen. Ook de noodzaak tot beleidsmatige en operationele aanpassing zal tijd vergen. Nederland zal daarom pleiten voor een verruiming van de termijn.
- c) Evaluatie-/horizonbepaling* Het voorstel bevat geen evaluatie-/horizonbepaling. Gelet op de uitvoeringsproblematiek rond de huidige verordening zal Nederland zich er voor inzetten de

effecten van de huidige voorstellen in het kader van regelmatige evaluatie tegen het licht te houden.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

De verwachting is dat verduidelijking en explicitering van begrippen en principes het aantal discussies over interpretatie zal doen afnemen. Hierdoor zullen de uitvoerbaarheid en naleving verbeteren. Wel zullen enkele nadere bijstellingen nodig zijn om helderheid te bieden op alle onderdelen. Zonder aanpassing zullen over elementen als de reikwijdte van buitengewone omstandigheden en de gemiste overstap discussies ontstaan of blijven bestaan.

b) Handhaafbaarheid

Meer duidelijkheid van begrippen en principes in de verordening zal ook de handhaafbaarheid ten goede komen. De keuze voor systeemtoezicht sluit aan bij de Nederlandse handhavingspraktijk. Het voorstel bevat momenteel nog een aantal onduidelijkheden. Deze zullen in de onderhandelingen moeten worden aangepast teneinde nieuwe toezichtlast te voorkomen. Hoe eenduidiger bepaalde zaken geregeld zijn, hoe beter de bepalingen handhaafbaar zijn.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen.

9. Nederlandse positie

Gemeenschappelijke regels op het gebied van passagiersrechten zijn in het belang van zowel de passagier als de vervoerder. Het Commissievoorstel adresseert de voornaamste punten waarover de afgelopen jaren onduidelijkheid is ontstaan. In de consultatie die de Commissie vorig jaar heeft georganiseerd, heeft Nederland daar ook op aangedrongen.

Nederland acht de herziening wenselijk en noodzakelijk. Begrijpelijke Europese regels en een uniform niveau van passagiersbescherming zijn essentieel voor een verbetering van de naleving. Nederland hecht daarbij aan meer uniforme handhaving en eenduidige procedures voor het indienen van claims en klachten. Het is van groot belang dat de regels transparant zijn en de passagier in staat is om diens recht te halen waar dat noodzakelijk blijkt. Nederland zal daarom ook pleiten om een aantal onduidelijkheden in begrippen en principes, zoals de reikwijdte van buitengewone omstandigheden en die rondom het begrip "aansluitende vlucht" (hier genoemd: overstap) weg te nemen.

Nederland hecht sterk aan de balans tussen effectiviteit, proportionaliteit en handhaafbaarheid. De regels moeten effectief bijdragen aan de vermindering van annulering, instapweigering en vertraging en het daarmee gepaard gaande ongemak voor de passagiers. De EC schenkt daarbij terecht aandacht

aan de proportionaliteit van de maatregelen. Zo heeft zij oog voor de financiële gevolgen, vooral van compensatie bij vertraging, op luchtvaartmaatschappijen. Aandachtspunt voor Nederland is verder het minimaliseren van eventuele ongelijke financiële consequenties voor verschillende luchtvaartmaatschappijen zowel binnen Europa als met concurrenten buiten Europa.

De volgende bepalingen zijn meer specifieke aandachtspunten voor Nederland:

- Het recht op compensatie bij langdurige vertraging. Nederland steunt het voorstel om dit recht expliciet vast te leggen. Net als de EC vindt Nederland de huidige grens die 3 uur vertraging gelijk stelt aan annulering (zoals vastgesteld in de Hofuitspraak Sturgeon) niet proportioneel. De EC doet een voorstel om de financiële consequenties voor luchtvaartmaatschappijen te verminderen door de uren grenzen waarna compensatie moet worden betaald, te verhogen. Nederland zal in goed overleg met de stakeholders beoordelen op welke manier de juiste balans kan worden gevonden tussen effectiviteit – het verminderen van vertragingen en het daarmee gepaarde ongemak – en proportionaliteit – goed rekening houden met de financiële gevolgen, het gelijke speelveld en het voorkomen van ongewenste effecten zoals een toename van annuleringen. Over het standpunt zal de Kamer worden geïnformeerd.
- De meer precieze invulling van het begrip 'buitengewone omstandigheden' in een annex. Nederland verwelkomt juridische duidelijkheid op dit onderdeel en ondersteunt een uniforme, uitvoerbare en handhaafbare invulling van dit begrip op Europees niveau.
- De limitering van de verzorgingsplicht in aantal dagen en hotelkosten. In geval van buitengewone omstandigheden staat Nederland positief ten opzichte van limitering.
- De uitbreiding van de compensatieverplichting door de vertraging te berekenen bij aankomst op de eindbestemming van de reis (inclusief overstap). Deze bepaling is onvoldoende specifiek uitgewerkt. Nederland zal kritisch kijken naar mogelijke praktische problemen, een toename van de toezichtlast wegens ambivalenties van het begrip en mogelijke strijdigheid van de verplichtingen met bestaande internationale afspraken zoals de Montreal Conventie.
- De uniforme grens vanaf wanneer de verzorgingsplicht bij vertraging zal gelden. Nederland staat hier positief tegenover.
- Het vergroten van de transparantie van de handhavingstaken. De uitbreiding van de monitorings- en rapportageverplichtingen richting de EC kan Nederland steunen voor zover dit bijdraagt meer uniforme handhaving, maar zal doelmatiger moeten worden ingericht om een toename van lasten te voorkomen.

Fiche 3: Mededeling betere voeding voor moeders en kinderen

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad. Betere voeding voor moeders en kinderen in het kader van de buitenlandse hulp: een Europees beleidskader.

Datum ontvangst Commissiedocument

12 maart 2013

Nr. Commissiedocument

COM(2013) 141

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202466

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Raad voor Buitenlandse Zaken –Ontwikkelingssamenwerking

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

Het beleidskader van de EU op het gebied van ontwikkelingssamenwerking is beschreven in de mededeling van de Commissie betreffende een 'Agenda voor verandering' en de daarmee verband houdende conclusies van de Raad van mei 2012. De aanpak inzake voedselzekerheid en humanitaire voedselhulp aan derde landen is verder uitgewerkt in de mededelingen over het EU-beleid inzake voedselzekerheid (COM(2010)127) en humanitaire voedselhulp (COM(2010)126) en de daarmee verband houdende conclusies van de Raad van mei 2010. Het beleidskader omvat verder de mededeling over de EU-aanpak inzake weerbaarheid: lessen uit de voedselzekerheids crises, waarin de sterke samenhang wordt beschreven tussen voeding en weerbaarheid.

In onderhavig beleidsdocument over voeding, dat is opgesteld op verzoek van de Raad en op aanbeveling van de Rekenkamer, wordt gepleit voor betere coördinatie tussen humanitaire hulp en ontwikkelingshulp om de weerbaarheid van getroffen bevolkingsgroepen te vergroten. Het beleid richt zich op de voor ondervoeding meest kwetsbare levensfase van kinderen en hun moeders. De focus ligt

op de eerste 1000 dagen van het leven (vanaf de zwangerschap) tot het tweede levensjaar. Groeiachterstand opgelopen tijdens deze periode heeft blijvende fysieke en mentale gevolgen die zich later in het leven vertalen in achterblijvende ontwikkeling en productiviteit. Ook moeders kampen met ondervoeding en ondergewicht, waardoor de kans op het krijgen van een kind dat niet gezond is, toeneemt.

De primaire verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de nationale regeringen van de getroffen landen. Zij moet het probleem erkennen en zich inzetten voor een oplossing, zodat vrouwen en kinderen de zorg en de voeding krijgen die ze nodig hebben voor een goede start in het leven. De internationale gemeenschap zal al het mogelijke in het werk stellen om de partnerlanden daarbij te helpen.

Kern van het voorstel is om te komen tot verbetering van de voeding voor moeders en kinderen.

Concreet worden specifieke doelstellingen op twee niveaus voorgesteld:

- daling van het aantal kinderen jonger dan vijf jaar met een groeiachterstand;
- daling van het aantal kinderen jonger dan vijf jaar met acute ondervoeding.

Strategische prioriteiten om dit te realiseren zijn:

1. Meer inzet en politieke wil voor voeding, op niveau van landen en internationaal.
2. Meer acties binnen landen: capaciteitsversterking, voorlichting, verstrekking van essentiële voeding en supplementen en integratie van voeding in relevante sectoren als landbouw, gezondheidszorg, sociale voorzieningen, water/riolering en onderwijs.
3. Kennis en expertise: onderzoek tbv beleid en besluitvorming en technische deskundigheid voor capaciteitsopbouw.

De EU zal met dit doel landen ondersteunen, aandacht besteden aan ondervoeding bij humanitaire rampen, een kader ontwikkelen voor het meten en traceren van vorderingen, een multisectorale aanpak bevorderen, de band tussen humanitaire en ontwikkelingsactoren versterken, investeren in kennis en onderzoek, meer samenwerken met de private sector, het thema voeding bevorderen in internationale fora en de post MDG agenda en in dat kader de Scaling up Nutrition (SUN) beweging steunen en aanmoedigen.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Het voorstel bevat geen aankondiging van concrete wet- of regelgeving. De mededeling beschrijft enkel de problematiek van ondervoeding en manieren om via internationale samenwerking betere resultaten te bereiken op dit terrein. Er is geen sprake van financiële consequenties.

Bevoegdheid: De mededeling betreft het gebied van ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp. Op dit terrein is de EU bevoegd op te treden. Dit belet de lidstaten niet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen (artikel 4, lid 4 VWEU).

Subsidiariteit: Het Nederlands oordeel over de subsidiariteit luidt positief. De EU is een geschikt platform waar gestreefd kan worden naar samenhang en synergie in de interventies van de lidstaten van de EU en om vanuit de EU te streven samen te werken met de internationale gemeenschap. EU-optreden heeft hier een meerwaarde ten opzichte van de activiteiten van de lidstaten door het groter gewicht van de EU in internationale besprekingen.

Proportionaliteit: Het Nederlandse oordeel over de proportionaliteit luidt positief. De aanbevelingen die de Commissie doet laten voldoende ruimte voor nationale inzet en staan inhoudelijk in de juiste verhouding tot de geformuleerde doelstellingen. De voorgestelde aanpak is passend ten opzichte van het beoogde doel.

4. Nederlandse positie over de mededeling

De mededeling is ondersteunend aan het Nederlandse beleid op het gebied van het speerpunt voedselzekerheid en heeft een nauwe relatie met het beleid op het speerpunt water. Het Nederlandse beleid t.a.v. voedselzekerheid richt zich op vier pijlers: verbetering van de productiviteit, toegang tot voldoende en gezonde voeding (inclusief schoon water), betere marktwerking en een stimulerend ondernemingsklimaat. Binnen alle vier pijlers wordt veel belang gehecht aan betrokkenheid van de private sector.

De voorstellen van de Commissie passen in pijler twee: toegang tot voldoende en gezonde voeding. Ook in het Nederlandse beleid worden moeders en jonge kinderen daarbij beschouwd als prioritaire doelgroep. En net als Nederland accentueert de Commissie de samenwerking met de private sector, de samenwerking tussen humanitaire en ontwikkelingsactoren, het belang van een multisectorale aanpak, het beginsel van weerbaarheid en de rol van kennis. Nederland maakt ook onderdeel uit van de Scaling Up Nutrition (SUN) beweging, die in de mededeling het kader vormt waarbinnen de Commissie de inzet op voeding internationaal wil promoten en coördineren.

Een kritische noot betreft het ontbreken van een goede analyse van de sociale, economische en politieke machtsrelaties. Zo is een hoge frequentie van zwangerschappen, als gevolg van beperkte toegang tot voorbehoedmiddelen, één van de oorzaken van ondervoeding bij zuigelingen en kinderen. Een expliciete en concrete strategie gericht op het opheffen van deze structurele en fundamentele belemmeringen ontbreekt dan ook. Hoewel er in algemene zin wordt gerefereerd aan het EU-actieplan voor gendergelijkheid en de emancipatie van vrouwen in ontwikkelingslanden 2012-2015, vertaalt zich dat niet in concrete maatregelen. Nederland zal zich ervoor inzetten om het gebrek aan vrouwenrechten en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten expliciet op te nemen in het voorgestelde EU-beleid.

Een kleine kanttekening betreft de relatie tussen onderhavige mededeling en de mededeling over het EU-beleid inzake voedselzekerheid (COM(2010)127), die zich richt op de productie van voedsel via ontwikkeling van de landbouw. De synergie tussen de beide mededelingen is nog onvoldoende uitgewerkt. Een hechte verbinding van beide agenda's is echter gewenst: inzetten op een landbouwproductie die divers en nutriëntenrijk is en tegelijkertijd het stimuleren van de consumptie van lokaal geproduceerde kwaliteitsvoeding. In de verdere opvolging van de mededeling zal Nederland hier aandacht voor blijven vragen.